

**ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСПИТУ
2022-2023 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ
З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ДАТА ІСПИТУ*

Основна сесія

16 червня 2023 року

9-12 год.

Повторна сесія

5 липня 2023 року

9-12 год.

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ІСПИТУ

Для кандидата

- Електронна система екзаменаційних завдань, зошит із екзаменаційними завданнями.
- Аркуш для відповідей (формату А4) з ім'ям для підключення до системи (login) та паролем.
- Флеш-накопичувач (далі в тексті – носій інформації), на якому стоїть позначка із зазначенням групи та робочого місця.

Для виконавця іспиту (далі в тексті – екзаменатора)

- Конверт із зошитами екзаменаційних завдань, аркушами для відповідей, аркушем з кодами, конвертом з носієм інформації, на якому записані завдання (1 прим.) та одним порожнім конвертом.
- Екзаменаційний протокол (2 прим.)
- Вимоги до проведення іспиту.
- Дані для підключення до системи передачі даних KELTAS.
- Носій інформації з буквеним позначенням групи, призначений для зберігання файлів із практичними завданнями, виконаними **всіма кандидатами**.

Рекомендується підготувати кілька запасних носіїв інформації для кожної екзаменаційної групи. Використання запасного носія інформації фіксується в екзаменаційному протоколі. Носії інформації, призначені для кандидатів, на початку нового навчального року повертаються школам, що їх надали.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПРИМІЩЕННЯ

- Комп'ютерний клас

Кандидати виконують завдання в одному екзаменаційному приміщенні.

---

*Дата та час іспиту можуть бути змінені наказом Міністерства освіти, науки та спорту Литовської Республіки (дивитись пункт 24 опису порядку організації та проведення іспитів).

** Адміністратор екзаменаційного центру разом з учителем інформаційних технологій або спеціалістом центру готує комп'ютерний клас та всі необхідні для іспиту засоби не пізніше, ніж за 12 годин до початку іспиту. Не пізніше ніж за 12 годин до іспиту старший екзаменатор разом із учителем інформаційних технологій або спеціалістом перевіряє підготовлені до іспиту комп'ютери та якість роботи програмного забезпечення.

НЕОБХІДНИЙ НАБІР ДЛЯ ЕКЗАМЕНУ **

- **Кожному кандидату надається комп'ютер, який відповідає таким вимогам:**
  - Не менш ніж: один вільний USB-роз'єм, 4 GB оперативної пам'яті, двоядерний процесор із тактовою частотою 1,2 GHz та архітектурою x86;
  - Інсталюване програмне забезпечення: „FreePascal 0.6.4a“ або „CHARM PASCAL 2.5“ зазначених версій***, оболонка „LR NŠA Python“, середовище програмування „CodeBlocks 12“ („Windows 8“, „Windows 10“) або „DEV C++ 5.11“ не старіше за зазначені версії; програма для роботи з файлами та папками (включаючи програму архівування): „Windows Explorer“ („My Computer“), „7-Zip“; програма для перегляду PDF файлів (версія, не старіша за „Adobe Reader 10“ або „Foxit Reader 7“ – або рівнозначна програма); програми для роботи з текстами: пакет програм для роботи з документами „MS Office 2010“ не старіший за вказану версію (крім персоналізованого та такого, що потребує підключення до інтернету „MS Office 365“) або „LibreOffice 7.5 Writer“ не старіший за вказану версію; програма для розрахунків (частина пакету „MS Office 2010“ або „LibreOffice 7.5 Calc“ не старіша за вказані версії); браузер („MS Internet Explorer 11.0“, „Mozilla Firefox 108.x“ або „Google Chrome 110“ не старіший за вказані версії);
  - встановлене програмне забезпечення має бути належним чином налаштовано (програма для роботи з текстами та програма для розрахунків повинні бути локалізовані); робота програмного забезпечення має бути перевірена;
  - в операційній системі має бути увімкнено розширення імені файлів.
- Комп'ютер екзаменатора, підключений до Інтернету.
- Щонайменше один запасний комп'ютер для кожної групи.

Комп'ютери повинні бути включені до початку іспиту, у кожному комп'ютері має бути відкрита електронна система екзаменаційних завдань. Комп'ютери та роздані кандидатам носії інформації не повинні містити файли з інформацією на тему іспиту.

ЗАСОБИ, ЯКИМИ МОЖУТЬ КОРИСТУВАТИСЯ КАНДИДАТИ

- Приладдя для письма (кулькова (-і) ручка (-и), що пише (-уть) чорним чорнилом, олівець), гумка.

ХІД ІСПИТУ

8.45	На дошці записано час початку та закінчення іспиту. Кандидати сидять на вказаних місцях у комп'ютерному класі.
8.45–9.00	Екзаменатор запрошує першого зазначеного в екзаменаційному протоколі кандидата переконатися в тому, що конверт із зошитами екзаменаційних завдань, аркушами для відповідей, аркушем з кодами, конвертом з носієм інформації, на якому записані завдання (1 прим.) та одним порожнім конвертом не пошкоджений (немає слідів розрізу або розриву, захисна клейка стрічка однорідного кольору, без жодних видимих символів). Якщо конверт не пошкоджено, кандидат ставить підпис у зазначеному місці екзаменаційного протоколу; якщо пошкоджено, викликається старший виконавець іспиту (далі

*** Школи, в яких викладається мова програмування „Pascal“ та учні яких обирають іспит з інформаційних технологій, повідомляють про це адміністратора екзаменаційного центру. Адміністратор екзаменаційного центру разом з учителем інформаційних технологій або спеціалістом ІТ встановлює на призначені для кандидатів комп'ютери програми „FreePascal 0.6.4a“ або „CHARM PASCAL 2.5“.

	<p>у тексті – старший екзаменатор).</p> <p>Екзаменатор розрізає конверт у зазначеному місці, дістає зошити екзаменаційних завдань, аркуші для відповідей, аркуш із кодами, конверт із носієм інформації, на якому записані завдання (1 прим.) та один порожній конверт.</p> <p>Екзаменатор приклеює коди на аркуші для відповідей та на обидва примірники протоколу. Вказаним у протоколі кандидатам він роздає зошити екзаменаційних завдань, аркуші для відповідей та носії інформації, на яких стоїть позначка із зазначенням групи та робочого місця.</p> <p>Кандидат, який отримав зошит завдань та аркуш відповідей, пересвідчується, що номер коду на аркуші для відповідей, позначка із зазначенням робочого місця на носії інформації та номер місця кандидата відповідають його номеру в протоколі, та, перевібивши записаний у протоколі особистий код), підписує обидва примірники протоколу біля свого імені та прізвища.</p> <p>Екзаменатор зачитує кандидатам вимоги до проведення іспиту, нагадує тривалість іспиту та запрошує кандидатів зареєструватися в електронній системі екзаменаційних завдань за допомогою вказаних даних (імені для підключення та пароллю). У разі виникнення проблем екзаменатор звертається до старшого екзаменатора.</p>
9.00–12.00	<p>Після підключення кандидатів до електронної системи екзаменаційних завдань у комп'ютері кожного кандидата о 9.00 активується екзаменаційне завдання.</p> <p>О 9.30 екзаменатори на кожному не використаному аркуші відповідей та на кожній не використаній сторінці з екзаменаційним завданням записують «<i>Не використано/Неправадота</i>».</p> <p>Запізнення, вихід з екзаменаційного приміщення, порушення порядку, проблеми у роботі комп'ютерів та заміна комп'ютерів фіксуються екзаменатором у екзаменаційному протоколі.</p> <p>У разі виникнення підозр про неприпустиме використання кандидатом комп'ютера, екзаменатор викликає старшого екзаменатора, вчителя з інформаційних технологій або фахівця, і вони разом приймають рішення щодо оцінки порушення екзаменаційного процесу.</p> <p>Кандидати за допомогою комп'ютерів виконують екзаменаційні завдання та записують файли з виконаними практичними завданнями на жорсткий диск комп'ютера в теку <u>C:\Egzaminas</u>, називаючи файли за таким шаблоном:</p> <ul style="list-style-type: none"> • для завдань з макетування текстових документів – <i>R01.docx (R01.odt)</i>, де R – група (1 символ) та порядковий номер (2 символи, наприклад, 06); • для завдань з обробки числових даних: – <i>R01.xlsx (R01.ods)</i>, де R – група (1 символ) та порядковий номер (2 символи, наприклад, 06); • для завдань із програмування – <i>R01_1.pas (R01_1.cpp, R01_1.py)</i>, де R – група (1 символ) та порядковий номер (2 символи, наприклад, 06); окрема цифра – номер практичного завдання. <p>Файли, які будуть названі інакше, не оцінюватимуться. У назві файлу або його тексті не повинно бути жодних записів або інших знаків, що дозволяють ідентифікувати автора роботи.</p> <p>Закінчивши виконувати завдання та (або) вирішивши не продовжувати іспит, кандидат повідомляє про це екзаменатору, перевіряє, чи правильно назвав</p>

	<p>потрібні файли з виконаними практичними завданнями (наприклад, файл із практичним завданням із програмування, а не файл проекту), завантажує ці файли в електронну систему екзаменаційних завдань, надсилає, копіює їх на носій інформації, передає екзаменатору лист з відповідями та носій інформації, що містить файли з виконаними практичними завданнями. Екзаменатор записує ім'я та прізвище кандидата в зошит для виконання робіт.</p> <p>Важливо! Закінчити роботу в електронній системі екзаменаційних завдань кандидат може лише після того, як завантажить та надішле всі файли з виконаними практичними завданнями.</p> <p>Кандидат не видаляє свої практичні завдання з комп'ютера, на якому він їх виконав.</p> <p>Екзаменатор просить кандидата заповнити та підписати екзаменаційний протокол:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кандидат позначає файли виконаних практичних завдань в обох примірниках протоколу складання іспиту, записуючи у комірках знак „ X”; • якщо немає виконаних практичних завдань, тоді у протоколі складання іспиту нічого записувати не потрібно. • підписує обидва екземпляри протоколу, підтверджуючи, що записи у протоколі правильні. <p>Кандидату дозволяється залишити екзаменаційне приміщення.</p>
11.30	Екзаменатор повідомляє кандидатам, що до закінчення іспиту залишається 30 хвилин.
11.45	Екзаменатор повідомляє кандидатам, що до кінця іспиту залишається 15 хвилин і попереджає, що до кінця іспиту залишати екзаменаційне приміщення не можна.
12.00	<p>Екзаменатор:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повідомляє кандидатам, що іспит закінчено, просить завантажити файли з виконаними практичними завданнями в електронну систему екзаменаційних завдань та надіслати їх; • просить скопіювати файли з виконаними практичними завданнями з комп'ютера на носій інформації, що має позначку із зазначенням групи та робочого місця, та просить кандидатів залишатися на своїх місцях; • нагадує, що кандидати не повинні видаляти виконані практичні завдання з комп'ютера, за допомогою якого вони їх виконали; • збирає у кандидатів носії інформації та аркуші з відповідями; • надає протоколи кандидатам для позначення виконаних практичних завдань, записуючи у комірках знак „ X”; • закінчує заповнювати обидва примірники екзаменаційного протоколу; • у порожній конверт складає аркуші з відповідями, аркуш із кодами, невикористані зошити екзаменаційних завдань та невикористані аркуші з відповідями, конверт із носієм інформації, на якому записані файли із завданнями, носії інформації кандидатів (тільки тих кандидатів, чий файли з виконаними практичними завданнями не були завантажені в електронну систему екзаменаційних завдань та (або) якщо кандидат тестове завдання виконав не в електронній системі екзаменаційних завдань), перший

	<p>примірник екзаменаційного протоколу та заклеює конверт;</p> <ul style="list-style-type: none"> • дає дозвіл кандидатам залишити екзаменаційне приміщення; виходячи, кандидати забирають зошити екзаменаційних завдань із собою; • заклеєний конверт та другий примірник екзаменаційного протоколу передає старшому екзаменатору. <p>Екзаменатор – вчитель інформаційних технологій чи спеціаліст:</p> <ul style="list-style-type: none"> • після іспиту копіює з кожного комп'ютера на окремий носій інформації з літерним позначенням групи, папку <i>Egzaminas</i>, у якій кандидат зберігав усі файли та/або папки з виконаними практичними завданнями; • кожен папку <i>Egzaminas</i> перейменовує, використовуючи позначення групи та робочого місця кандидата; • переносить файли кожного кандидата з виконаними практичними завданнями з носія інформації з літерним позначенням групи у систему передачі даних KELTAS; • виконавши ці дії, стирає з комп'ютерів, якими користувалися кандидати, папки під назвою <i>Egzaminas</i>, які містять файли з виконаними завданнями; • носій інформації, на якому вказано літерне позначення групи, а також носії інформації кандидатів, які не надсилатимуться до Національного агентства освіти, передає старшому екзаменатору, а той передає їх на зберігання директору школи. <p>Кандидати, які залишили приміщення складання іспиту раніше за інших, у той же день після іспиту можуть отримати зошит завдань в адміністратора екзаменаційного центру.</p>
--	---

ПРОВЕДЕННЯ ІСПИТУ ЗА НАЯВНОСТІ ТЕХНІЧНИХ ПРОБЛЕМ

<p>У разі виникнення технічних проблем у комп'ютері кандидата</p>	<p>Екзаменатор викликає старшого екзаменатора та спеціаліста, відповідального за підготовку комп'ютерів до іспиту, фіксуючи час у екзаменаційному протоколі. Вони оцінюють проблему, що виникла з комп'ютером, і вирішують замінити комп'ютер на запасний або усунути проблеми.</p> <p>Під час заміни комп'ютера чи усунення технічних проблем кандидат залишається в екзаменаційному приміщенні. Час виконання екзаменаційних завдань продовжується для нього на час, протягом якого відбувалась фіксація та усунення проблеми. Продовження часу іспиту фіксується у протоколі та складається акт, який підписують старший та інші екзаменатори.</p>
<p>У разі втрати інтернет-зв'язку</p>	<p>Екзаменатор, вчитель інформаційних технологій чи спеціаліст переконуються, що інтернет в екзаменаційному приміщенні пропав та фіксують час у протоколі.</p> <p>Усі кандидати залишаються на своїх робочих місцях.</p> <p>Екзаменатор, вчитель інформаційних технологій або спеціаліст розрізають конверт із носієм інформації, на якому записані екзаменаційні завдання, та переносять завдання з носія інформації на робочий стіл комп'ютера кожного кандидата.</p> <p>Час виконання екзаменаційних завдань продовжується на час, на який іспит був перерваний перенесенням файлів у комп'ютери всіх кандидатів.</p>

	<p>Кандидати продовжують виконувати завдання. Якщо кандидат продовжує виконувати тестове завдання не в електронній екзаменаційній системі, а у файлі, який перенесений на комп'ютер з носія інформації, він записує файл із виконаним тестовим завданням на жорсткий диск комп'ютера в папку <u>C:\Egzaminas</u>, називаючи файл за таким шаблоном: <i>R01.pdf</i>, де R – група (1 символ) та порядковий номер (2 символи, наприклад, 06).</p> <p>Збережений файл, як і файли з виконаними практичними завданнями, записуються на носій інформації, який пересилається до Національного агентства освіти.</p> <p>Якщо інтернет-зв'язок відновлюється до закінчення іспиту, кандидати повинні завантажити файли з виконаними практичними завданнями в електронну систему екзаменаційних завдань та надіслати їх.</p>
--	--
